

Marten Toonder

Heer Bommel laat zich gelden

Alle verhalen van
Olivier B. Bommel
en Tom Poes

2016

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

Tom Poes en de Chinese waaier

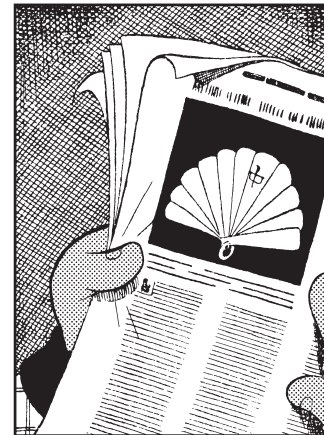
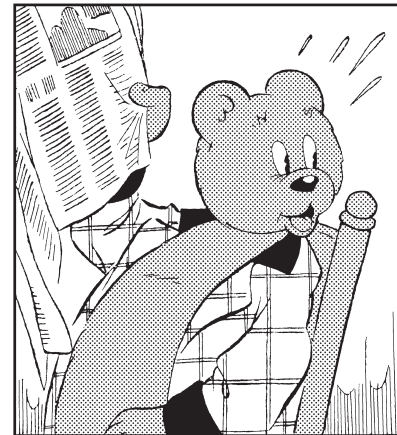
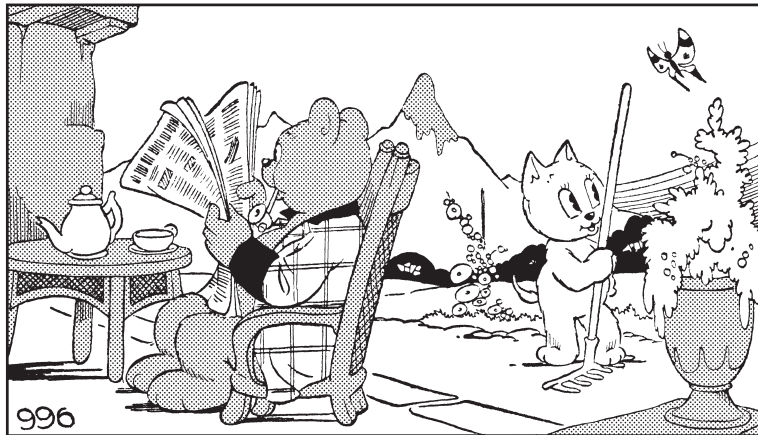
Dit avontuur voert heer Bommel en Tom Poes naar Dagbad en Bombagoon. Dergelijke verhaspelingen van bestaande plaatsnamen zijn in de Bommelsaga uitzonderlijk.

De 'couleur locale' van het midden- en verre oosten mag er zijn! Dit verhaal werd op 20 november 1944 gestopt; aflevering 1078 is de laatste die in oorlogstijd in *De Telegraaf* verscheen. Daarna werd het dagblad door de ss overgenomen, en onder dat bewind wilde Toonder niet publiceren. Hij liet Tom Poes en heer Bommel letterlijk onderduiken (strook 1077) en zichzelf manisch-depressief verklaren. Na de oorlog werd het verhaal voltooid ten behoeve van de boekuitgave.

Strook 1006 bevat een grap die duidelijk laat zien dat Toonder het schrijven voor alleen jeugdige lezers aan het ontstijgen is: 'Waar allerlei vreemde luchtjes hing en waar een vuile was te drogen hing'.

Wim Hazeu, biograaf van Marten Toonder

Dit is het 23ste avontuur van heer Bommel en Tom Poes. De stroken hebben de nummers 996 tot 1084. Het verscheen voor het eerst in *De Telegraaf* van 15 augustus 1944 tot en met 20 november 1944. Bij De Bezige Bij werd dit verhaal eerder gepubliceerd in de reeks *Avonturen van Tom Poes* (1976) en in deel 4 van de reeks *Avonturen van Tom Poes* (2006). Bij D.A.V.I.D. verscheen het in de reeks *Tom Poes* (1948). Bij Uitgeverij Panda verscheen het in deel 2 van de reeks *Heer Bommel: volledige werken: de weekbladpublicaties: Revue* (1995) en in deel 4 van de reeks *Heer Bommel: volledige werken: de dagbladpublicaties* (1999).

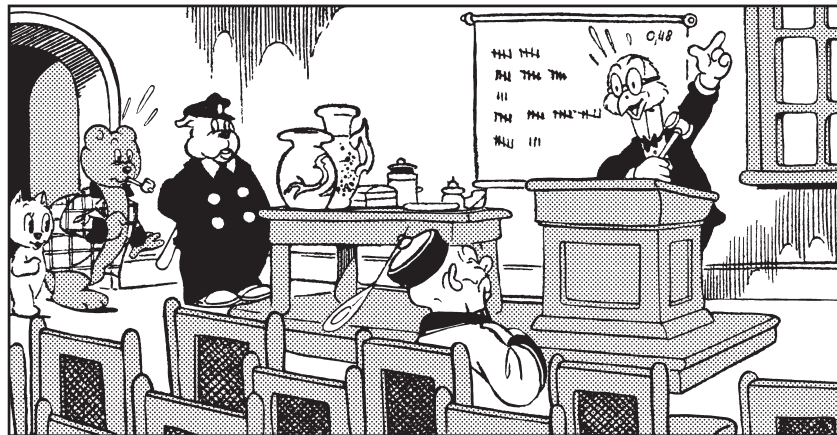
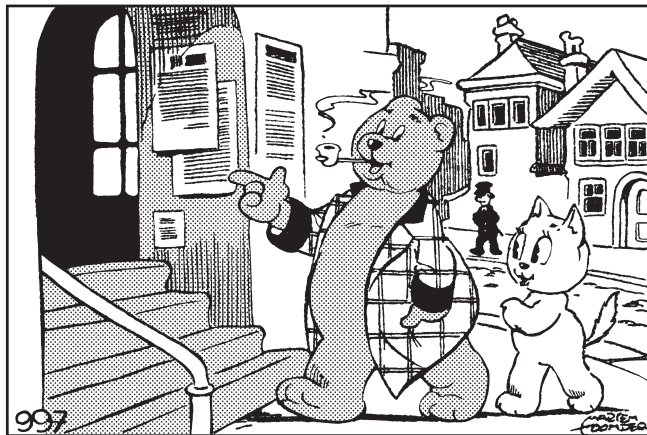

Op een middag in de vroege herfst zat heer Bommel zijn krant te lezen. Tom Poes harkte de tuin een beetje aan, wieden wat onkruid en keek naar een late vlinder. Het was allemaal erg vredig en stil, en er was niets dat erop duidde dat er een vreemd en gevaarlijk avontuur voor de deur stond.

‘Kom eens hier, Tom Poes,’ zei heer Bommel. ‘Kijk eens in de krant. Dat lijkt me net iets voor mij. Wat jij, jonge vriend?’

Hij wees op de foto van een waaier, waaronder een lang artikel afgedrukt was. ‘De oudste waaier van de wereld wordt morgen publiek verkocht,’ stond er met grote letters boven.

‘Die waaier moet ik hebben, jonge vriend,’ zei heer Bommel. ‘Er staat bij dat het de waaier van de eerste Chinese keizer is geweest. Dat is iets voor mijn verzameling. We gaan naar die verkoping, Tom Poes.’

10 De volgende dag gingen heer Bommel en Tom Poes naar het gebouw waar de waaier verkocht zou worden.

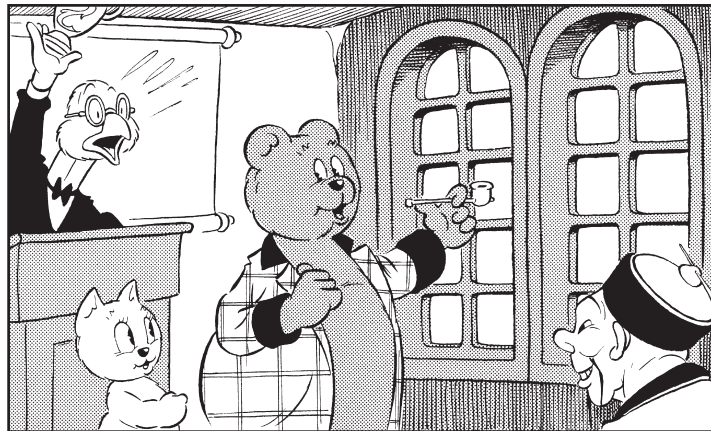
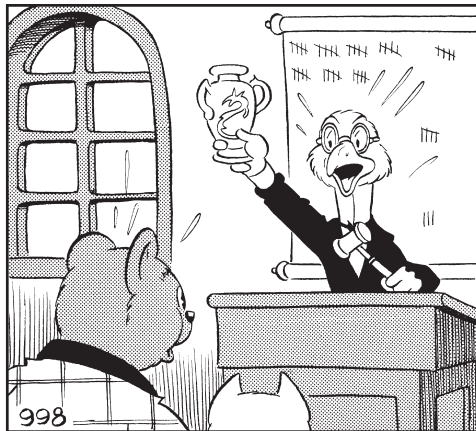
‘Het gaat er nu maar om wie er het meeste wil betalen voor die antieke waaier,’ zei heer Ollie. ‘Ik hoop dat er niet te veel liefhebbers zijn. Dat zou het maar duur maken.’

‘Ik denk niet dat er veel zullen komen,’ zei Tom Poes. ‘Wie wil er nu zo’n oude waaier hebben? Wat gaat u er eigenlijk mee doen? U hebt

het toch niet zo warm dat u zo iets nodig hebt?’

‘Jij begrijpt het niet,’ zei heer Bommel waardig. ‘Alleen lieden van stand begrijpen de waarde van iets wat aan een keizer heeft toebehoord. Je zult zien dat het wél vol is.’

Maar Tom Poes kreeg gelijk. Toen ze het verkooplokaal binnenkwamen, zat daar maar één liefhebber en het was gemakkelijk te zien dat dat een Chinees was.

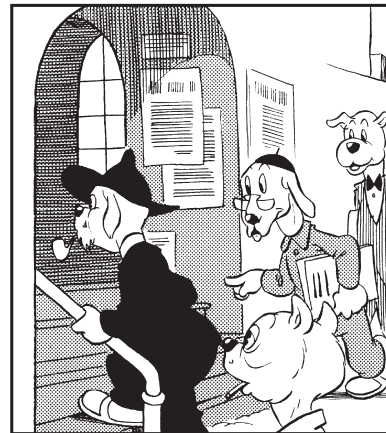
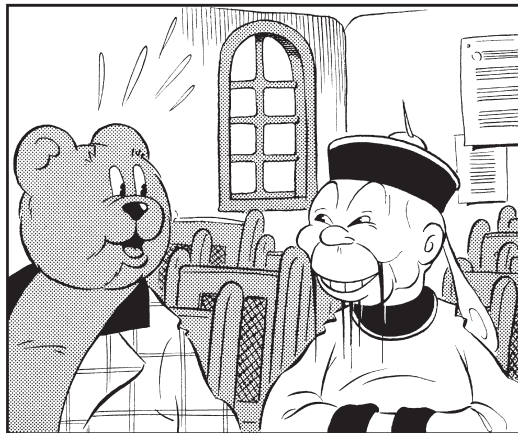
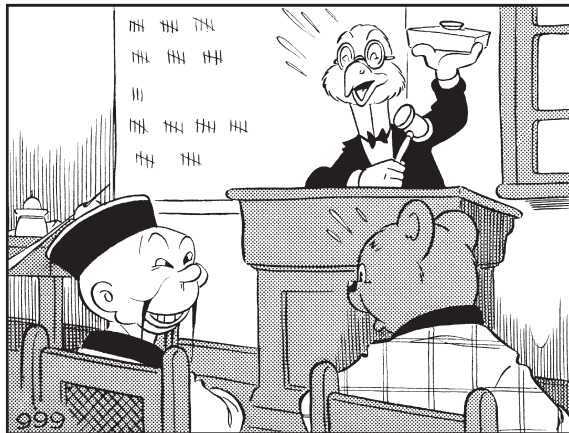
Net toen heer Ollie en Tom Poes binnenkwamen, begon de man die de verkoping leidde aan het eerste stuk.

‘Een prachtige vaas uit de Ping-Ping-periode!’ riep hij. ‘Echt aardewerk, met kunstige machinale beschildering! Wie biedt er wat voor? Wie?’

‘Ik niet, goede vriend,’ zei heer Bommel. ‘Die vaas is niets voor een heer van stand, wat jij, Tom Poes? Laten wij ons op een paar van

deze ongemakkelijke stoelen neerzetten en wachten totdat die heer de waaier gaat verkopen. Die waaier moet ik hebben, daar gaat niets van af. Niets dan die waaier.’

‘Pé!’ zei de vreemdeling. ‘Zon gaat niet onder in Oosten, waaier gaat niet open in Westen. Waaier gaat naar Lijn-Oh-Li en Lijn-Oh-Li gaat naar Oosten.’

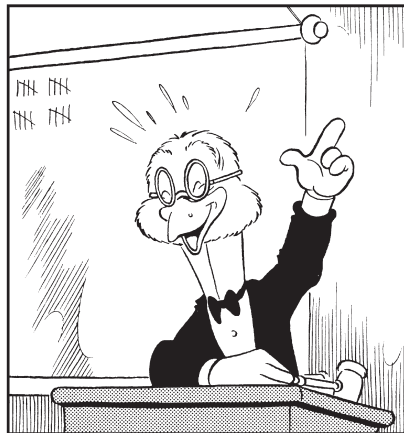
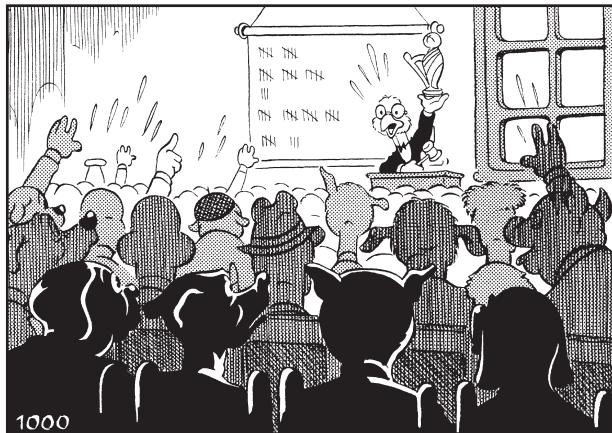

12 Heer Bommel ging naast de Chinees zitten en keek hem verbaasd aan.

‘Ik weet niet wat u bedoelt, edele heer,’ zei heer Ollie, ‘maar ik veronderstel dat u die waaier kopen wilt. Dat kan niet gebeuren, omdat ik toevallig zelf die waaier wil hebben. Laten wij als heren dit geval regelen en niet tegen elkaar op gaan bieden. Eh... mijn naam is Bommel, aangenaam.’

‘De aangenaamheid is voor mij, nietige worm,’ zei de Chinees. ‘Mij koestert zich in machtige stralen van uw grootheid. Grote eer voor Lijn-Oh-Li te mogen zitten in uw schaduw. Maar waaier voor mij. Mij kopen die waaier!’

Intussen begon het drukker te worden. Het scheen dat de kopers pas begonnen te komen nu de waaier haast aan de beurt was om verkocht te worden.

Toen de verkoping een halfuurtje aan de gang was, begon het al aardig vol te worden en na een uur was het zelfs stampvol. Dat kwam natuurlijk omdat de dingen die er verkocht werden, steeds waardevoller waren en omdat het nu niet lang meer duren zou voordat de waaier aan bod kwam.

Heer Bommel en Tom Poes zaten vooraan, naast de Chinees, en

wachtten af, terwijl de menigte om hen heen schreeuwde en riep.

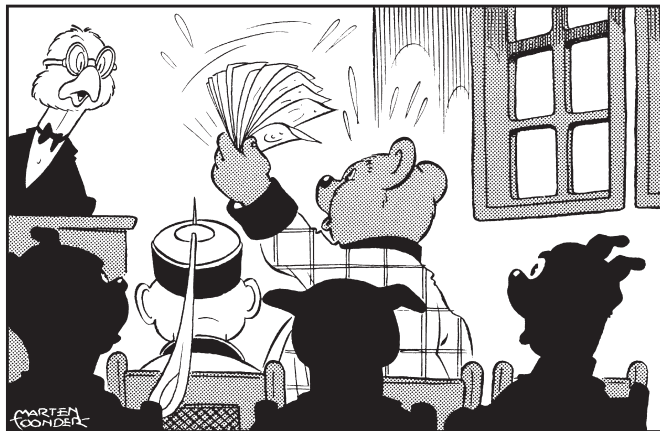
‘Stilte!’ riep de veilingmeester. ‘Nu komt er iets zeer speciaals! Iets zeldzaams! De waaier van keizer Li-Tao-Tau, die tienduizend jaar geleden leefde! Geef dat doosje eens hier, wachtter.’

Nu begint het pas, dacht Tom Poes.

- 14 De veilingmeester maakte de doos open en haalde er een heel oude waaier uit, die hij met een eerbiedige glimlach omhoogstak.
‘De waaier van keizer Li-Tao-Tau!’ riep hij. ‘Wie biedt er wat voor?’
Nu, toen werd het een herrie van belang in de zaal. Er werd geschreeuwd en gebruld tot de wanden trilden en het was heel moeilijk om te horen welke prijzen er geboden werden. Maar de veilingmees-

ter kende zijn vak; hij had dat vaker bij de hand gehad.
‘Zevenduizend florijnen!’ riep hij. ‘Wie biedt er meer? Zevenduizend vijfhonderd! Goed zo! Wie meer? Achtduizend! Achtduizend is er geboden! Vooruit!’
Zo ging dat maar door en de enigen die niets zeiden, waren heer Bommel en de Chinees Lijn-Oh-Li.

‘Goed zo!’ riep de veilingmeester. ‘Tienduizend florijnen! Wie meer? Tienduizend vijfhonderd? Prachtig! Wie zei daar dertienduizend? U, mijnheer? Uitstekend! Wie biedt er meer dan dertienduizend florijnen?’

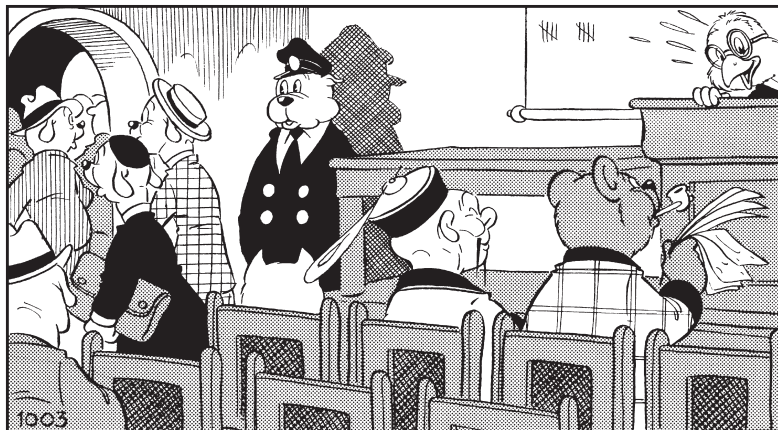
Toen stond heer Bommel langzaam op en haalde een bundel banknoten uit zijn zak.

‘Twintigduizend!’ riep hij. ‘Ik bied twintigduizend florijnen, edele

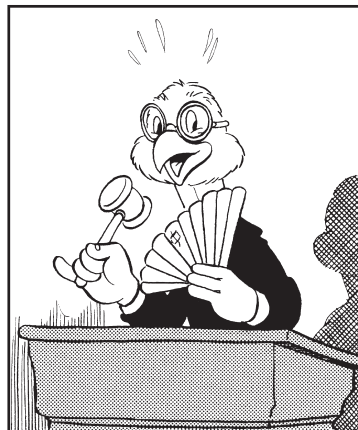
heer. En omdat er wel niemand zal zijn die meer biedt, is de waaier dus nu van mij!’

Nu, het leek er werkelijk op dat heer Ollie gelijk had. Het werd tenminste doodstil in de zaal en er was niemand die opstond om meer te bieden.

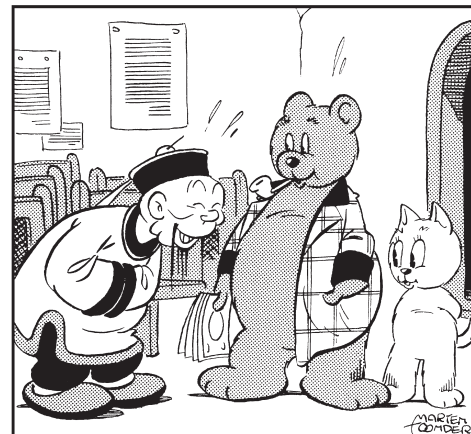
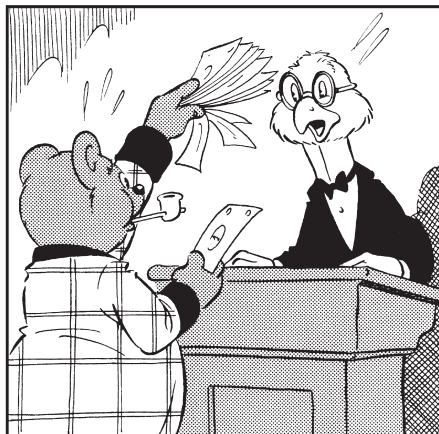
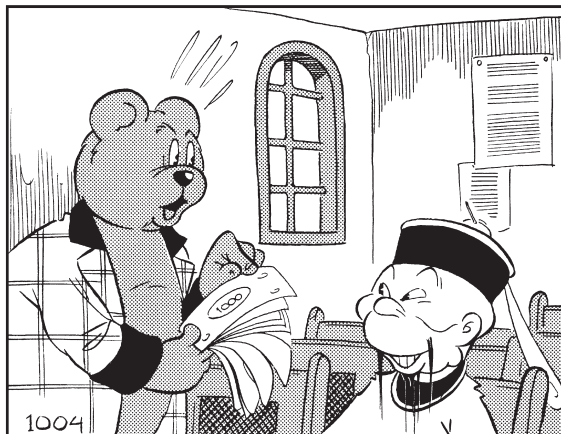
‘Hier is het geld,’ zei heer Bommel trots. ‘Wilt u die waaier voor mij inpakken?’

- 16 Alle bezoekers van de verkoping gingen één voor één weg. Het scheen dat niemand zin had om meer dan twintigduizend florijnen voor de oude waaier te betalen, al was hij dan ook nog zo kostbaar. Alleen de Chinees Lijn-Oh-Li bleef onverstoort zitten en glimlachte vriendelijk.
‘Twintigduizend florijnen!’ riep de veilingmeester. ‘Niemand meer?’

‘Eenmaal... andermaal... voor de derde...’
‘Vraag duizendmaal vergeving voor de oneerbiedige inmenging,’ zei Lijn-Oh-Li. ‘Ik, onwaardige worm, bied het nietswaardige bedrag van zevenendertig ping-pong en twee spi.’
‘Wel heb ik ooit!’ mompelde heer Bommel.

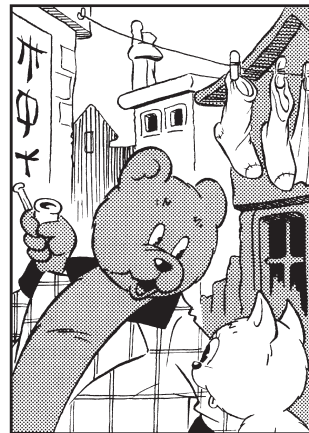
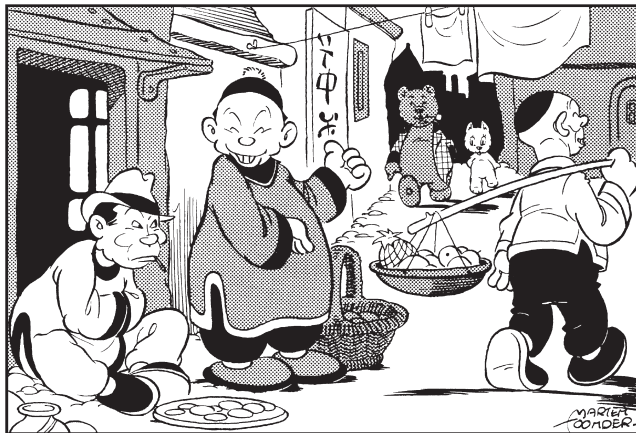
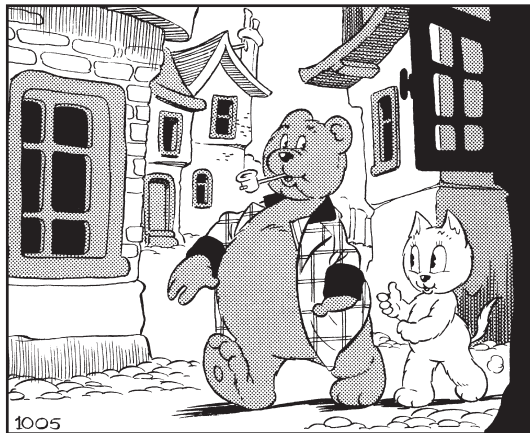

‘Zevenendertig ping-pong en twee spi!’ herhaalde heer Bommel. ‘Wat betekent dat, heer Lijn? Hoeveel is dat? Is dat soms meer dan mijn twintigduizend florijnen? Betekent dat dat u meer biedt dan ik?’

‘Dat bedrag staat gelijk aan twintigduizend florijnen en twee centen,’ zei de heer die de veiling leidde. ‘Dat is dus meer dan u bood.’

‘Ik doe er één florijn bij,’ zei heer Bommel. ‘Gaat u nog verder, heer Lijn?’

‘Het is onmogelijk,’ zei Lijn-Oh-Li. ‘Dit is mijn gehele nietswaardige familiekapitaal. Vergeef mij mijn onderbreking. Vergun mij, nietige worm, om u te groeten en u geluk te wensen met mijn waaier. Pé!’

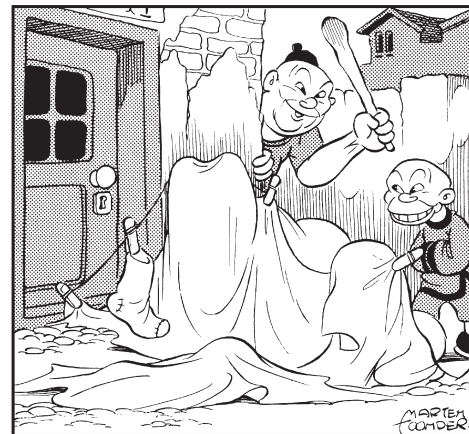
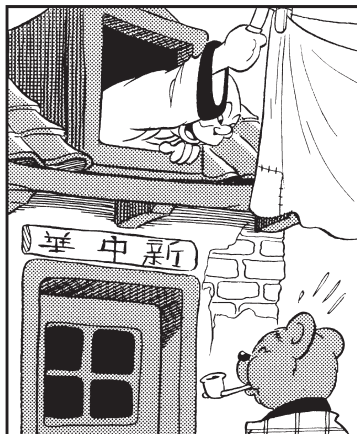
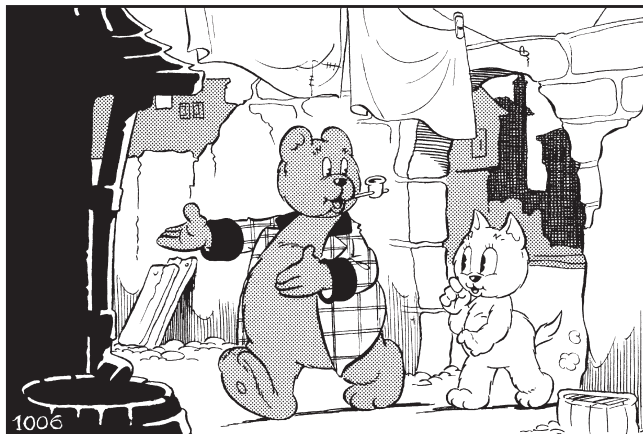

18 'Komaan, jonge vriend,' sprak heer Bommel toen ze weer buiten liepen, 'laten wij een klein feestmaal houden om mijn overwinning te vieren. Ik ben nu de bezitter van de waaier van de oudste keizer van China en dat is niet mis. Laten we naar een Chinees restaurant gaan en daar een stukje eten. Ik ben dol op haaienvinnetjes en gesuikerde kwalletjes. Kom mee naar de Chinezenbuurt.'

'Zoudt u die waaier niet liever eerst naar huis brengen?' vroeg Tom

Poes. 'Dat ding is zoveel waard en die Chinezenbuurt is niet erg veilig.'

'Onzin!' zei heer Bommel. 'Hij zit veilig in mijn binnenzak en een heer weet zijn bezit te verdedigen, als hij een man is. Kijk, hier is het eethuis van Li Smek. Hier kun je een bami krontjong proeven zoals je nog nooit gegeten hebt. Kom mee, Tom Poes!'

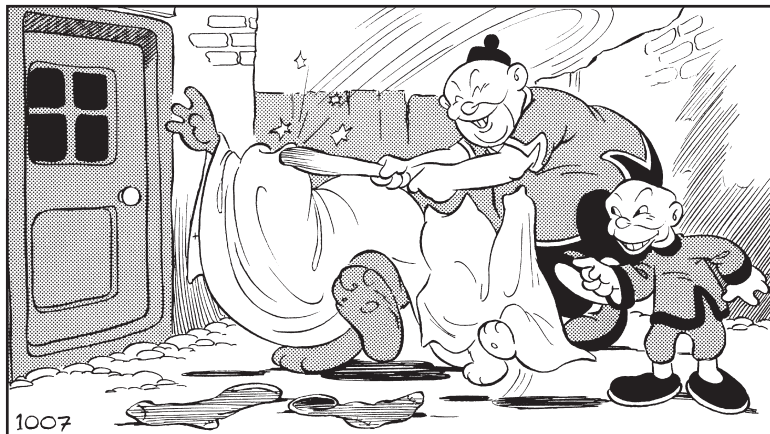

Heer Bommel en Tom Poes gingen onder een laag, vervallen poortje door en kwamen op een klein binnenplaatsje, waar allerlei vreemde luchtjes hingen en waar een vuile was te drogen hing.

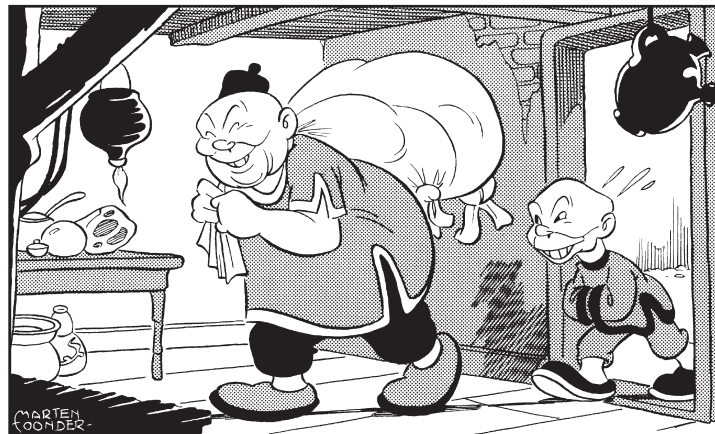
‘Dit is het eethuis van Li Smek,’ zei heer Bommel. ‘Ruik je de edele geuren, jonge vriend? Loopt het water niet om je tanden? Ah! Ik bespeur gebakken salade. We treffen het. Kom mee naar binnen, Tom

Poes. Ik trakteer je op een feestmaal zoals je nog nooit gegeten hebt.’

En heer Ollie stapte op de deur af. Maar ze hadden geen van beiden in de gaten dat er boven hun hoofd een raam opening en dat een grijnzende Chinees met een groot mes de drooglijn doorsneed waaraan de was te drogen hing. Ze merkten pas iets toen de natte lakens over hun hoofd vielen en toen was het te laat.

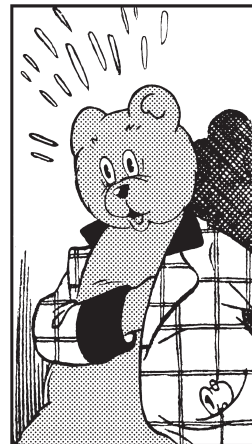
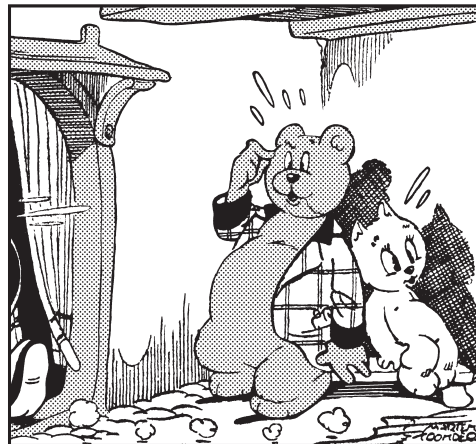
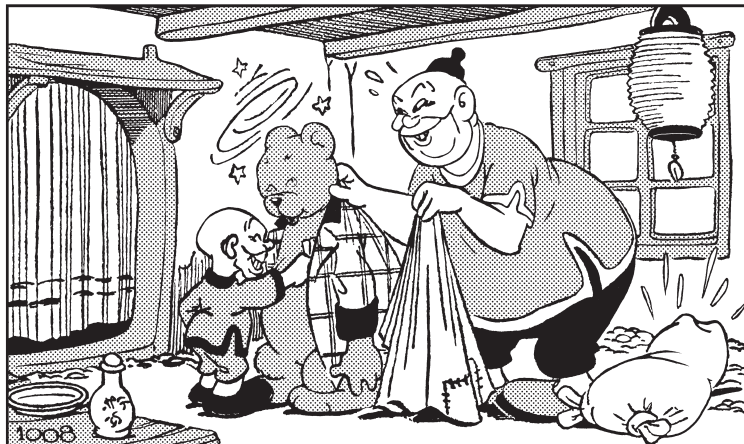

20 Op hetzelfde moment kwamen om de hoek een paar glimlachende Chinezen kijken. Dat kijken deden ze niet lang; de grootste en dikste pakte een knuppel en gaf het spartelende laken waaronder heer Ollie zat een tik op het hoogste punt: dat was heer Ollies hoofd. Daarna knoopte hij aan de onderkant vlug en handig de punten aan elkaar, deed hetzelfde met het laken van Tom Poes en gooide daarna het hele

vrachtje over zijn schouders. Zo stapte hij, gevolgd door de kleine Chinees, het eethuis van Li Smek binnen en schoof op zijn vilten zolen in de richting van een achterkamertje.

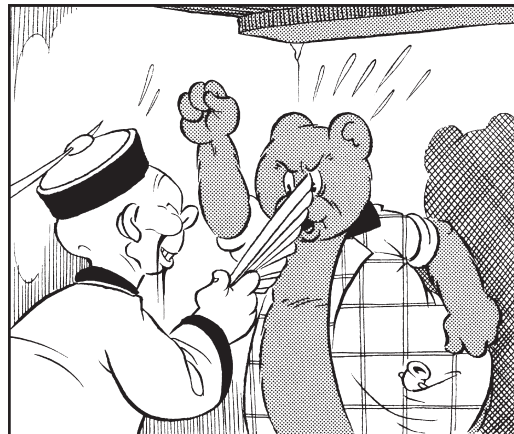
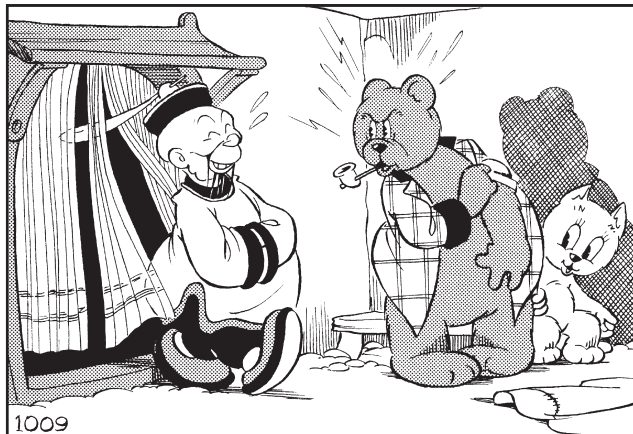
‘Hoogmachtige krachtvermogens in bolgebolde armens van groot-groeide gele broeder!’ meende de kleine bewonderend. ‘Baasie zal blij zijn.’

De grootste Chinees legde de dichtgeknoopte lakens netjes op de grond, maakte toen het grootste pakket open en tilde heer Bommel eruit. Nu, heer Ollie was nog steeds niet erg lekker van de klap die hij had gekregen en merkte daardoor ook niet dat de kleinste Chinees zijn kostbare waaier uit zijn binnenzak haalde. Maar toen de beide vreemdelingen verdwenen waren, nadat ze ook Tom Poes hadden

uitgepakt, begon heer Bommel langzaam bij te komen.

‘Waar ben ik?’ mompelde hij. ‘Wat... Wat is er gebeurd? We wilden gaan eten... Juist... Chinees eten... En toen viel de hemel naar beneden... en toen... oef! Ik heb het benauwd! Ik zal mijn waaier een beetje gebruiken. Mijn waaier... Waar... Waar is mijn waaier?!’

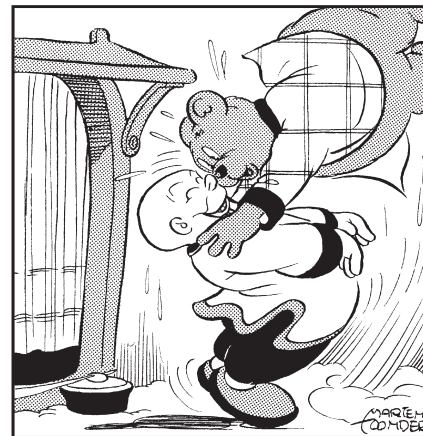
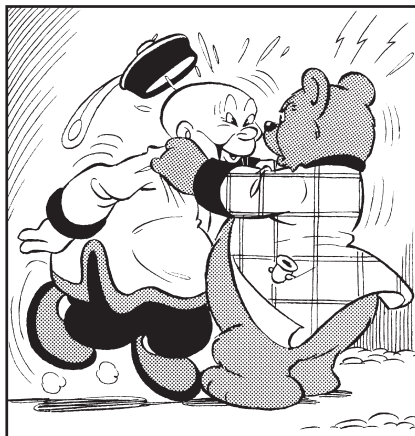
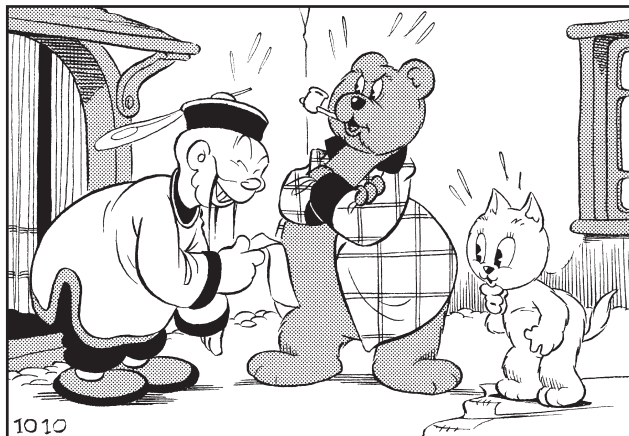

- 22 Net op het moment dat heer Ollie had gemerkt dat zijn waaier weg was en dat Tom Poes weer een beetje tot zichzelf kwam, ging het rieten gordijntje open en stapte Lijn-Oh-Li naar binnen.

‘Zeg eens even!’ begon heer Bommel. ‘Ik heb jou in de gaten, goede vriend. Jij weet waar mijn waaier is! Jij hebt dit gevalletje in elkaar gezet om mij te kunnen beroven. Waar is mijn waaier?’

‘Vraag duizendmaal vergeving, o Zon van het Westen,’ zei Lijn-Oh-Li, terwijl hij heer Bommels waaier uit zijn wijde mouw trok.

‘Vergeef gering insect kleine vrijmoedigheid. Vergun mij, nederige worm, om deze waaier terug te kopen. Aanvaard het nietswaardige bedrag van zevenendertig ping-pong en twee spi en bewijs mij de onmetelijke gunst om de floriijn die ik u dan nog schuldig ben te goed te houden. Het doet mij veel pijn dat ik u, grote geest, tegen uw wil in slaap heb moeten maken, maar deze waaier was voor mij, onwaardige, bestemd. Pé!’

‘Wat?!’ riep heer Bommel. ‘Die waaier wil je terugkopen? Nooit! Ik wil mijn waaier terug! Je centen kan je houden! Een heer let niet op geld, maar op zijn eigendommen! Rover! Schavuit! Geef hier dat ding!’

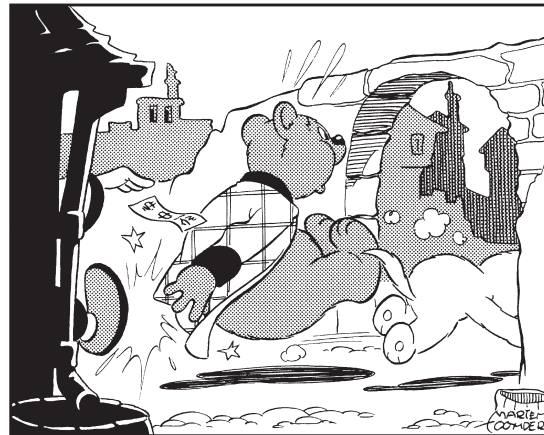
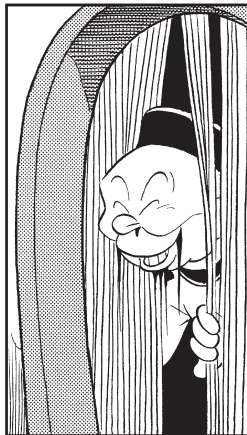
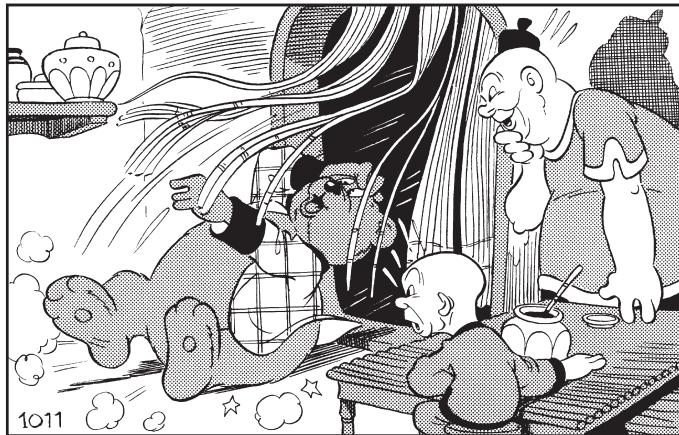
‘Vraag duizendmaal verschoning, o machtige Wolk van Toorn!’ sprak Lijn-Oh-Li, terwijl hij een diepe buiging maakte. ‘Mijn onverstand en mijn boze geest zeggen mij dat deze waaier mijn eigen-

dom is. Het is onmogelijk voor mij hem af te geven. Ik, onwaardige worm...’

Maar nu was heer Ollies geduld ten einde. Hij greep Lijn-Oh-Li bij zijn schouders en begon hem door elkaar te rammelen.

‘Een onwaardige worm ben je!’ riep hij. ‘Je bent geen heer! Je...’

Op hetzelfde moment maakte Lijn-Oh-Li van zijn rug een hoepel en stootte heer Bommel de lucht in.

24 Heer Bommel duikelde over het hoofd van Lijn-Oh-Li heen, schoot toen door het rieten gordijntje en belandde met een doffe dreun op de grond van een zijvertrek. Daar zaten de twee andere Chinezen juist samen uit een pot gember te snoepen. Nu, je snapt wel dat ze even schrokken, toen heer Bommel daar zo naar binnen kwam. Maar dat duurde niet lang, want direct daarop stak Lijn-Oh-Li zijn hoofd door het gordijn heen.

‘Vraag nederig en onderdanig om vergeving,’ sprak hij. ‘Maar mijn

minderwaardige en kwijnende gezondheid laat niet toe dat mijn geraamte door mijn vlees geschud wordt. Veroorloof mij dat ik u door een van mijn dienaren de uitgang laat wijzen en wees overtuigd van mijn hoogachting en eerbied.’

Nu, hoe dat in zijn werk ging, kan men hierboven zien. De dikste Chinees trapte heer Bommel en Tom Poes tamelijk onzacht op de binnenplaats en gooide hun het bankbiljet na.